

***Bava Metzia (30a-30b)***

— **There are times that you may hide,** וּפְעָמִים שְׂאֵי אֶתָּה מִתְעַלֵּם — **and there are times that you may not hide.** הָא כִּי־צַד — **How is this?** הֲיָה כֹהֵן — **If [the finder] was a Kohen,** וְהָיָא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת — **and [the lost object] was in a cemetery;** אוּ — **or similarly, if [the finder] was an elder** וְאִינְיָה לְפִי כְבוֹדוֹ — **and it is not befitting his dignity to pick up this particular object;** אוּ שְׂהֵי־תָה מְלֶאכֶה שְׁלו מְרוּבָה מְשַׁל חֲבִירוֹ — **or if the [finder's] work is of greater monetary value than his fellow's object.**

— **Rather,** אֶלָּא — **you might argue that the verse is needed** לְשַׁלּוֹ מְרוּבָה מְשַׁל חֲבִירוֹ — **to teach the finder's exemption when his work is of greater value than his fellow's object.** מְדַרְב — **This, however, can simply be derived from the exposition that Rav Yehudah stated in the name of Rav.** יְהוּדָה אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב — **For Rav Yehudah stated in the name of Rav:** רַב יְהוּדָה אָמַר רַב — **The pasuk states:** *But [30b] "לא-יהיה בך אביון"* — **among you there will be no destitute.** This teaches that שְׁלָף קוֹדֵם לְשַׁל כָּל אָדָם — **your financial concerns take precedence to those of everyone else.** Accordingly, it is evident that the finder is exempt when retrieving the object would cause him financial loss; no special verse is necessary to teach this. — ? —

***Bava Metzia (Mishnah 33a)***

— **If one spotted his own lost object and his father's lost object,** אֲבִדְתּוֹ וְאֲבִדְתּוֹ אָבִיו — **retrieving his own lost object takes precedence over retrieving his father's.** אֲבִדְתּוֹ — **Likewise, if he spotted both his lost object and his teacher's lost object,** וְאֲבִדְתּוֹ רַבּוֹ — **retrieving his own lost object takes precedence.** שְׁלוֹ —

***Bava Metzia (Gemara 33a)***

— **From where are these words derived?** אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב — **Rav Yehudah said in the name of Rav:** אָמַר קְרָא — **The verse states:** „אֶפְסֹס כִּי לֹא יִהְיֶה-בְּךָ שְׁלָף קוֹדֵם לְשַׁל כָּל אָדָם — **But among you there will be no destitute.** This teaches that וְאֲבִיוֹן — **your financial concerns take precedence to those of everyone else.** וְאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר — **But Rav Yehudah said also in the name of Rav:** Although one has the right to give greater weight to his own financial concerns than to others, כָּל הַמְקַיֵּים בְּעֵצְמוֹ כֶּף — **whoever establishes such a way of life for himself,** וְסוֹף בָּא לִידֵי כֶּף — **will, in the end, come to endure the very [poverty] he seeks to avoid.**

## אבידתו ואבידת חברו

שלחן ערוך (חושן משפט רסד, א) - מי שאבדה לו אבידה ופגע באבידתו ובאבידת חברו, אם יכול להחזיר את שתיהם חייב להחזירם, ואם לא יחזיר את שלו שאבידתו קודמת אפילו לאבידת אביו ורבו כדדרשינן מאפס כי לא יהיה בך אביון.

ריטב"א (ושאר ראשונים בבא מציעא ל.) - ואם תאמר אמאי נקט שלו מרובה מחברו, דהא אפילו שתיהן שוות, ואפילו שלו מועטת משל חברו שלו קודם, שהרי הוא מפסיד שאין לו אלא כפועל בטל. ויש לומר דאין הכי נמי וכל היכא דאית ליה פסידא כלל קרינן שלו מרובה משל חברו. אי נמי משום דכל היכא שאין שלו מרובה משל חברו כל שיש שם בית דין יכול להתנות עמהם שיטול כנגד אבדתו וטרח ומציל, אבל כשהיתה שלו מרובה משל חברו אפילו שהיה שם בית דין אינו יכול להתנות עמהן אלא שיטול מחברו כדי אבדתו ואית ליה פסידא לעולם. [ועי' משפט האבידה (עמ' קכב).]

משפט האבידה (עמ' קכא) - הוא הדין אם על ידי השבת האבידה יגרם לו נזק בגופו פטור מלהשיב, אמנם אם הוא רק טירחא רבה חייב בהשבה.  
פתחי חושן (ח, סק"ב) - יש להסתפק אם רשאי להניח האבידה ולשלם דמי האבידה מכיסו, שמצינו כן לגבי זקן ואינו לפי כבודו לענין לפנים משורת הדין, ואפשר דשאני התם שהוא פטור מדינא, אבל כשיש עליו חיוב אינו יכול לפטור עצמו על ידי ממון שלא מדעת בעל האבידה.

## מניעת ריוח

שולחן ערוך הרב (ד, לג-לד) - אין חיוב השבת אבידה חל על מי שהוא בעל עסק בין במלאכה בין בחנות או בשאר משא ומתן בענין שעל ידי טרחו בהשבת אבידה יגיע לו איזה הפסד מניעת הרווח ושמא לא יחזירנו לו בעל האבידה. ואפילו הפסד הריוח שלו אינו אלא דניר והאבידה או שאר הפסד של חברו הוא מאה מנה שלו קודם שנאמר אפס כי לא יהיה בך אביון, שלך קודם לכל אדם.

משפט האבידה (עמ' קכב) - מניעת רווח מעסק שיכול לעשות נמי קודם לאבידת חברו. ויש להסתפק במאי שיכול לזכות מהפקר אם קודם לאבידת חברו.

פתחי חושן (ח, סק"ו) - יש להסתפק באומן שבמקרה לא היה עוסק במלאכה באותה שעה אבל כל רגע עלול לקבל מלאכה, ועל ידי ההתעסקות בהשבה לא יהיה במקומו ויתכן שיפסיד בכך, ומצד שני יתכן שלא היה מרויח כלל באותו זמן.

## לפנים משורת הדין

שלחן ערוך (חושן משפט רסד, א) - ואף על פי כן יש לו לאדם ליכנס לפנים משורת הדין ולא לדקדק ולומר שלי קודם אם לא בהפסד מוכח, ואם תמיד מדקדק פורק ממנו עול גמילות חסדים וסוף שיצטרך לבריות.

רש"י (לג.) - אף על פי שלא הטילו עליו הכתוב יש לאדם ליכנס לפנים משורת הדין ולא לדקדק שלי קודם אם לא בהפסד מוכיח ואם תמיד מדקדק פורק מעליו עול גמילות חסד וצדקה וסוף שיצטרך לבריות.

סמ"ע (רסד, ב) - דבכל דבר הצלת ממון חברו יכול אדם למצא לו צד היתר ולומר אני קודם לילך ולטרוח על שלי פן אפסיד חובי או אתבטל על ידי השבה זו מעסק פלוני שיהיה לי מזה ריוח ממון, משום הכי קאמר דזה לא יעשה אם לא בהפסד המוכח והברור.

משפט האבידה (עמ' קכג) - ונראה דגם להשיטות דכופין על לפנים משורת הדין הכא אין כופין, משום דקרא כתיב דאינו צריך ליתן משלו, ואכתי צריך עיון.

ועי' משפטי הלוי ח"ג סימן יא.